

Muntlig-praktisk: Ny eksamensform for 10. trinn

Etter innføringen av nye læreplaner kan elevene bli trukket ut i en ny eksamensform der de skal gjøre noe praktisk på selve eksamen.

ARTIKKEL | SIST ENDRET: 01.08.2024

Elever på 10. trinn kan trekkes ut til muntlig-praktisk eksamen i følgende fag:

- Naturfag
- Matematikk
- Arbeidslivsfag

På en muntlig-praktisk eksamen skal elevene få vist kompetansen sin på varierte måter som inkluderer forståelse, refleksjon og kritisk tenkning. Eleven skal få vise sin kompetanse ved blant annet å bruke praktiske og utforskende elementer.

Praktisk gjennomføring

- Skolen skal gi eleven melding om hvilket fag eleven er trukket ut i 48 timer før eksamen starter. Helligdager eller høytidsdager skal ikke telle med i de 48 timene.
- Forberedelsesdelen skal ha minimumstid på 24 timer og maksimumstid på 48 timer. Dette fastsettes av de som er ansvarlig for å utarbeide eksamen (jf overordnet ansvar beskrevet i § 9-32 i opplæringsforskriften).
- Tidsrammen per elev på eksamen er inntil 45 minutter.
- Skolen skal legge til rette for at elevene har tilgang til relevante hjelpemidler for gjennomføring av praktisk innslag.
- Presentasjon kan fortsatt brukes, men det er frivillig for elevene. Presentasjonen er ikke en del av det praktiske innslaget på eksamen.
- Eleven skal på forhånd være kjent med hvor stor del av eksamen som skal være praktisk.

- Karakteren skal settes på individuelt grunnlag, selv om den eventuelt gjennomføres som gruppeeksamen.
- Elevene skal få vite karakteren umiddelbart etter at sensorene har diskutert seg frem til en karakter.
- Muntlig-praktisk eksamen er lokal eksamen med lokal sensur.

Oppgaven

Oppgaven må gi eleven mulighet til å vise bredden av sin kompetanse, både i arbeidet med forberedelsene og i gjennomføringen. Oppgaven bør bygge på flere kompetansemål, og bør gi eleven mulighet til å vise sammenhenger i faget. Det kan være hensiktsmessig å se på fagets kjerneelementer, tverrfaglig tema og overordnet del i valg av tema. Eleven bør få mulighet til å velge relevante representasjonsmåter for å vise sin kompetanse.

Oppgaveformuleringen utgjør grunnlaget for hva det praktiske innslaget kan være, og vil variere i ulike fag. Oppgaven bør gi eleven mulighet å vise kompetanse i så stor del av faget som mulig.

Vurdering

Kandidatens forberedelser skal fungere som støtte under eksaminasjonen og skal ikke vurderes. Eksaminator og sensor må stille spørsmål som gir eleven mulighet til å vise bredest mulig kompetanse i faget. Sensor skal kun vurdere det kandidaten viser av kompetanse under selve eksamensgjennomføringen.

En eksamen som bare prøver noen få kompetansemål, vil være i strid med prinsippet om at eleven skal få mulighet til å vise kompetanse i så stor del av faget som mulig.

Hva kan det praktiske innslaget være?

Det praktiske innslaget kan for eksempel være noe eleven utfører eller demonstrerer. Det praktiske innslaget kan bygge på noe eleven har laget eller samlet i løpet av opplæringen, enten ved at de rekonstruerer noe praktisk de har gjort i opplæringen eller at de bygger videre på en praktisk oppgave de har hatt. Det praktiske innslaget må tilpasses tidsrammen for eksamen.

Under beskriver vi noen eksempler som er ment som forslag:

Naturfag

I naturfag skal elevene vise sin faglige kompetanse gjennom praktiske og utforskende arbeidsmåter.

Dette kan for eksempel være at elevene:

- viser et forsøk som belyser naturfaglige temaer
- bruker programmering for å vise utforskning av naturfaglige fenomener
- lager og viser egne modeller knyttet til naturfaglige systemer eller fenomener
- presenterer og analyserer innsamlede data
- har med noe man har bygget eller laget og viser hvordan det fungerer, f.eks. teknologisk system
- har med noe fra naturen for å demonstrere eller vise sammenhenger

Læreplan for naturfag.

Matematikk

I matematikk skal elevene få mulighet til å vise hva de kan ved å løse problemer og argumentere og resonnerer for løsning og valg av representasjon.

Det må legges til grunn en bred forståelse av begrepet praktisk, som for eksempel praktisk anvendelse av matematikk i realistiske situasjoner.

Det kan for eksempel være at elevene:

- lager matematiske modeller knyttet til reelle datasett (for eksempel befolkningstall eller forsøksdata) og vurderer gyldigheten til disse modellene
- evaluerer innholdet i tekster, grafiske framstillinger, datasett, matematiske symboluttrykk, og bruker informasjonen til å gjøre vurderinger ved å resonnerer og argumentere matematisk
- gjør endringer i et program eller programkode for å gjøre matematiske beregninger og vurderinger
- vurderer om problemet best kan løses med eller uten et digitalt hjelpemiddel og argumenterer for valg av hjelpemidler for å løse problemet

Forslagene til praktiske innslag under muntlig-praktisk eksamen i matematikk er også aktuelle for matematikk fellesfag på videregående.

Læreplan for matematikk.

Arbeidslivsfag

I arbeidslivsfag skal elevene vise sin kompetanse på varierte måter som inkluderer forståelse, refleksjon og kritisk tenkning, i ulike sammenhenger. Det kan for eksempel være at elevene:

- bruker tidligere undersøkelser om behov for varer og tjenester på skolen og i lokalsamfunnet som utgangspunkt for det praktiske innslaget på eksamen
- demonstrer planlegging av praktiske og/eller yrkesrettede arbeidsoppdrag

- utfører utvalgte deler av en produksjon eller leveranse av varer og tjenester etter kvalitetskrav
- demonstrer bruk av arbeidsmetoder, verktøy, materialer og teknologi for å utvikle eller forbedre en vare eller tjeneste

Læreplan for arbeidslivsfag.